

Motion till riksdagen

1989/90:So33

av Karin Israelsson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Vi vill inledningsvis stryka under värdet av att ett mångfasetterat forskningsarbete bedrivs på det sociala området. Det är betydelsefullt att forskningen kan bedrivas under tillfredsställande omständigheter.

Vad gäller de förslag och den inriktning av forskningen som beskrivs i den nu aktuella propositionen vill vi göra följande anmärkningar.

Vi stöder förslaget om att delegationen för social forskning och delegationen för invandrarforskning ombildas till ett socialvetenskapligt forskningsråd. Genom denna ombildning kan en större satsning på forskning inom området ske, bl.a. genom att det blir klart definierat vart pengarna skall gå. Det nya forskningsrådet bör för att inte bli ett särorgan ligga under utbildningsdepartementet i likhet med övriga forskningsråd. Detta möjliggör vidare att frågorna blir allsidigt belysta. Propositionen bör därför avslås i denna del.

Handikappforskningen behöver bedrivas inom ramen för tvärvetenskapliga projekt. För att uppnå en fullgod kvalitet måste handikappforskningen förankras i annan vetenskap, t.ex. medicin, teknik och beteendevetenskap. Staten bör ta sitt ansvar fullt ut för denna forskning och detta gäller särskilt finansieringen. Övriga finansiärer av handikappforskningen skall inte behöva medverka i finansieringen av denna forskning. På vårdforskningsområdet saknas i dag forskning som rör de arbetsmarknadsmässiga förhållandena för handikappade. Arbetets och vårdens organisationer behöver ytterligare belysas ur den handikappades aspekter. Inte minst om de ekonomiska resurser som anslås verkligen används på det mest ändamålsenliga och effektiva sättet. Vad här anförts bör ges regeringen till känna.

På missbruksområdet vill vi betona forskning rörande miljöfaktorernas betydelse för uppkomsten av alkoholproblem och alkoholens sociala och ekonomiska skadeverkningar för missbrukarna och deras anhöriga. Barnens situation i missbrukarfamiljer måste uppmärksammas speciellt. Alkoholforskningen bör snarast erhålla uppdrag som rör forskningsinsatser beträffande dessa barns situation och missbrukets konsekvenser för dem. Forskning på dessa områden har hittills varit eftersatt. Vi vill vidare särskilt omnämna forskning som kartlägger och analyserar socialtjänstens arbete med missbrukare. Vad här anförts bör ges regeringen till känna.

Invandrarforskningen har inom ramen för DEIFO haft en tvärvetenskaplig prägel. Att nu invandrarforskningen förs över till det socialvetenskapliga

forskningsrådet får inte innebära att den tvärvetenskapliga forskningen upphör. Detta bör ges regeringen till känna.

Forskning inom tandvårdsområdet är inte omnämnt i propositionen. Centerpartiet har i flera år engagerat sig i frågan och vi finner behovet stort av forskning kring amalgamets och andra tungmetallers skadeverkningar på kroppen. Forskning bör intensifieras för att finna alternativa tandvårdsmaterial. Landstinget i Uppsala ligger långt framme i amalgamfrågan. Vi anser att det finns goda förutsättningar att bedriva sådan forskning i Uppsala. Medel bör därför anslås för att inrätta ett särskilt tvärvetenskapligt centrum med klinisk patientverksamhet. Det bör ankomma på regeringen att återkomma med förslag i den riktningen.

Den förstärkning av forskning inom äldreården som föreslås, bl.a. genom inrättandet av tre professurer, är nödvändig men inte tillräcklig. Antalet sjuka i demenssjukdomar beräknas stiga kontinuerligt under den närmaste 20-årsperioden. Trots detta är demenssjukdomarna i många stycken försummade folksjukdomar. Vi har i olika sammanhang motionerat om behovet av ökad forskning kring demens och andra åldersrelaterade sjukdomar. Det nya socialvetenskapliga forskningsrådet bör för detta ändamål erhålla 1 milj. kr. Detta bör riksdagen besluta om.

Etik i vården, sett ur olika perspektiv och inom olika vårdområden, är ett annat angeläget forskningsområde. Genom den snabba tekniska och medicinska utvecklingen ställs vi ständigt inför nya, svåra prioriterings- och värderingsfrågor inom sjukvården. Utvecklingen inom bioteknik, fosterdiagnostik och transplantationskirurgi ställer ökade krav på uppföljning av nu gällande regler inom etikområdet. Vad här anförts bör ges regeringen till känna.

Beträffande forskningens medel och inriktning i fråga om bioteknisk forskning hänvisar vi till en särskild kommittémotion.

HIV-smitta och aids utgör alltjämt ett hot mot folkhälsan. Farsoten fortsätter att spridas över hela världen och Sverige. Det tillskott på 1 milj. kr. som forskningen föreslås få är inte tillräckligt för att komma något botemedel på spåren. Vi föreslår därför att ytterligare 1 milj. kr. går till forskning på området inom ramen för det socialvetenskapliga forskningsrådet. Detta bör riksdagen besluta om.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:90 i denna del beslutar att delegationen för social forskning och delegationen för invandrarforskning ombildas till nytt socialvetenskapligt forskningsråd enligt de riktlinjer som anförts i motionen,
2. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av forskningen på det sociala området,
3. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag om inrättande av särskilt tvärvetenskapligt forskningscenter i Uppsala i enlighet med vad i motionen anförts,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-

tionen anförts om behovet av forskning kring demens och andra åldersrelaterade sjukdomar,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskningen inom området etik i vården,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fortsatt forskning på aidsområdet i enlighet med vad i motionen anförts,

7. att riksdagen beslutar anvisa till *Socialvetenskapliga forskningsrådet* för budgetåret 1990/91 ett i förhållande till regeringen förhöjt reservationsanslag med 2 000 000 kr. om totalt 60 526 000 kr. i enlighet med vad i motionen anförts.

Mot. 1989/90
So33

Stockholm den 19 mars 1990

Karin Israelsson (c)

Rune Backlund (c)

Rosa Östh (c)

Roland Larsson (c)

Kersti Johansson (c)

Ulla Tillander (c)

Göran Engström (c)

Marianne Jönsson (c)